

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 kedd utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésekre visszajáró
 vagy megismerésre nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Égyes szám ára 3 fillér.

Gyászvitézek.

E névvel tiszteli meg a »Küzdelem« legutóbbi számában azokat, akik a Sebestyén nagyvárad i. r. tanító által a tanítói szakszervezetek alakulását célzó indítványára vonatkozó közgyűlési határozatot megfélembesték.

Ott kezdődnek az »emberek«, hogy a mások véleményét tiszteletben tudják-e tartani, hogy a mások meggyőzésével szemben képesek-e a türelem álláspontjára helyezkedni.

Ennek előre bocsátása után a »Küzdelemben« a »gyászvitézek« kifejezésével dobálózó urral nem sok szavam lehetne. De a közös cél eléréséhez kívánatos egyetértés kedvéért talán helyes lesz annak a különbözetnek a megállapítása, a mely a »Küzdelem« emberei és a mérsekelt illetve az ugynevezett »gyászvitéz« tanítóság között van. S itt volna az ideje, hogy a szélsőségekbe eső felek harcát közönyösen néző tekintélyes tábor az öregebbek, a megállapodottabbak maguk köré gyűjtsék, hogy ellensúlyozható legyen a fiatal sasok tulságos temperamentumoskodása.

Mindenkinek be kellett látni, hogy nem lesz tanácsos a közvéleményt a magunk ügyével túl sokat foglalkoztatni, mert a közvéleményt veszedelmes kifárasztani, mert reánk unnak s a bizonyos halált jelenti, ha a közvélemény valamit megun, ha valami felett napirendre tér.

A »Küzdelem« küzdelmében egyik szépséghibát a másik után követte el, a mellyel komoly elemek nem azonosíthatják magukat, amikor olcsó személyeskedésekkel hasábokat tölt be anélkül, hogy ezzel a tanítóság érdekeit szolgálja, vagy csak egy hajszállal is előbbre vinné.

A »Küzdelem« legutóbbi számában az első oldalon jelleg különbség nélkül a tanítóság tömörítését hangsúlyozza, ez persze ugy volna kivihető, ha nem azt keresnők, ami elválasztja, hanem ami összeköti a tanítóságot, de a »Küzdelem« vaskövetkezetességgel már ebben az egy dologban (szakszervezet) vele egy véleményen nem levő kartársait »gyászvitéz«-nek nevezi. Pedig ez a szakszervezet ötlete nem is a szerkesztő ur szülötte, de megragadta, hogy a tanítóság között dühöngő egyetértést vele megszilárdítsa...

Hogy pedig a szakszervezetbe való alakulás határozatának megfélembestésére is kitérjek, hát annak oka igen egyszerű. Nem tartható a tanítói hivatással összeegyeztethetőnek, hogy a tanítóság a munkásoktól levett ócska ruhát vegye magára, nem azért mintha a munkásokat lekicsinyelni volna szándéka valakinek, sőt ellenkezőleg minden gondolkodó ember előtt ismeretes, hogy a társadalom óraszerkezetében minden kerék nélkülözhetetlen, de mégis ha már irányításról van szó, a tanítóság értelmi színvonalát tekintve, talán a munkásoknak kellene a tanítóság után indulni és nem megfordítva. Ha már a csatlakozásra szükség van, hát miért ne csatlakoznánk inkább a nekünk megfelelőbb társasághoz, teszem azt az állami tisztviselők mozgalmához.

De megfélembestendő volt ez a határozat, mert naivság kell ahhoz elhinni, hogy a szakszervezettel való fenyegetéstől valaki megijed, a tanítóság csak neveltségessé tette volna magát általa.

Ami a szakszervezetbe való lépéssel kivihető, az elérhető a tanítóegyesületek jelenlegi szervezetében is és viszont amit a tanítóegyesületek nem tudnak kivinni, azt nem fogja semmiféle szakszervezet kivinni. Vagy miféle eszközökkel küzdhet a szakszervezet, amit a tanítóegyesületek igénybe ne vehetnének?! Hiszen nekünk a tanítóegyesület a szakszervezetünk.

S végül még egyet. Ha a »Küzdelem« csakugyan szíven viseli a tanítóság érdekeit, ha komolyan akarja a tanítói egyetértést, akkor szűnjék meg a vele nem mindig egy véleményen lévő kartársait támogatni. Nem tudom, a bevallott célon kívül lebeg-e még más cél is a »Küzdelem« előtt, de kartársainak támogatását ugy nem állandósíthatja, ha hol egyiknek, hol másiknak ront neki.

Ha célt akarunk elérni, akkor kívánatos, hogy mi tanítók megértsük s megbecsüljük egymást, mert ha mi nem becsüljük meg egymást, ugyan ki fog bennünket megbecsülni?...

Sz.

A bácsói mandátum. A megüresedett mandátum betöltése iránt az ellenzék megkezdte az előkészületeit. Az ellenzék Adamovits Istvánt jelölte képviselőül.

Az új sorozási rendelet.

A hadügyminiszter most küldi szét a sorozást szabályozó új utasításokat a sorozó szék-helyekre a. b. c. sorrendben. A hadügyminiszteri rendelet — amely előreláthatólag és méltán fog feltűnést kelteni — négy csoportra osztja azokat a hibákat, amelyek szerint a sor alá kerülőket el kell bírálani.

Az új sorozási szabályzatból kitűnik, hogy a sor alá kerülők közül csak azokat dobják ki, a kik mindkét szemükre vakok, siketnémák, vagy elmebetegségben szenvednek. Alig lesz tehát katonaköteles, aki szabadulni tud betegség címén a katonai szolgálat alól.

A rendelet szerint katonai szolgálatra alkalmas az az ember, aki a következő testi hibákban szenved: nagyfejű, vagy fején oly elváltozások vannak, hogy ennek ellenére sapkát viselhet; ha mindkét fülére nagyot hall, vagy az egyik fülére süket; ha dobhártyája szárazon át van lyukasztva. Az eddigi gyakorlattal ellentétben besorozzák azt, a ki dadog, akinek gyögyult csonttörése van, féllába rövidebb, mint a másik, a kezéről egy ujja hiányzik, vagy egy ujjal több van. A ludalpuak is alkalmasak szolgálattételre.

A második osztályba azokat veszik be, a kik másodrendű katonai szolgálatra alkalmasok. Ezeket nem szorosan harci szolgálatra fogják begyakorolni. Ebbe az osztályba tartoznak a siketek, vagy a kiknek a fülkagylójuk hiányzik, vagy a kik annyira dadognak, hogy szavukat megérteni nem lehet.

A harmadik osztályba sorozottakat csak háboru idején szolítják be. Ezek fegyverforgatást és mesterséget nem gyakorolnak. A harmadosztályu katonák azok lesznek, a kiknek az arcuk el van torzulva, vagy orrukon oly elváltozás észlelhető, a mely a lélegzést akadályozza.

A negyedik osztályba végül azok kerülnek, a kik semmiféle szolgálatra nem alkalmasok: a siketek, a siketnémák, a vakok és gyógyíthatatlan elmebetegek.

Bosnyák bán, bosnyák miniszter. A berlini Vossische Zeitung múlt heti számában cikk jelent meg a trializmusról. Szerzője Strisover törvénytervezetet dolgoztat ki Bosnyákország közjogi helyzetének hovátartozandóságának véglegesítéséről. Ez a rendezés sietősen sürgössé vált az erőre kapott trialista álmódzókkal szemben s tán a siettetésben része van a Törökországban dúló válságnak is, amely gyöngye mozgásba hozza Bosznia hovátartozan-

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség tudomására juttatni, hogy a

„Szabadság“ kávéházat

megvettem és azt ünnepélyesen megnyitottam, a hol kitűnő tisztán kezelt saját termésű Tokaj hegyaljai boraimat nagyon jutányos árban szolgálom ki

(csak egy próba és mindenkit meg fog győzni a boraim valóságára). Naponta Kovács István jól szervezett zenekara játszik. A n. érd. közönség becses pártfogását kérve kiváló tisztelettel

FRANCZÓVSZKY GYÖRGY

»Szabadság« kávéház tulajdonos. Nyitva éjjel-nappal. Állandó bérkocsialomás.

dóságának seizmográfját, Olyasféle korpuz szeparatumos kapcsolat volna, amint Fiume Magyarországgal szemben, de amelynek kettős láncza a monarchia két államának két cölöpére csavarodnék. A magyaroknak kedveskednének vele, hogy a történelmi hagyományok jussán bánt állítanának az élére. De ez a bán csaknem nádorispáni hatáskörrel felruházva, nem tartoznék közvetlen felelősséggel egyik állam kormányának sem, hanem kizárólag a delegációnak s érintkezése a közös kormányval a Bécsben revidáló bosnyák miniszter utján történnék, aki, kitanítván a közös pénzügyministerségre, külön tárca élén illeszkednék a közös kormány minisztereinek sorába. A bán is, a minisztert is: egyszer Ausztria adná, más-kor Magyarország. De soha a kettőt egyszerre.

A margitai választás.

—
Madarassy államtitkár

a munkapárt jelöltje.

A Ház leirata.

Markus László örékéért megindult a harc. Még el sem kezdődött tulajdonképen az előkészület és a jelöltek személye körül máris nézeteltérések voltak. Az első pillanatban mikor csak arról volt szó, hogy a megüresedett kerületben ki veszi fel a harcot a mandátumért Szatmári Mórnak a kerület volt képviselőjének a neve került felszínre. Az ellenzék részéről nyomban ő rá gondoltak, hogy feléptetik. Szatmári neve eddig állandóan ugy szerepelt, mint a függetlenségi párt jelöltjének a neve. Ez a jelölés azonban egyáltalán nem történt meg. A margitai kerületben a függetlenségi párt még nem is gondolkodott a fölött, hogy jelöltet válasszon.

Tegnap több margitai függetlenségi választóval volt alkalmunk beszélni. Meggyőződhetünk róla, hogy a függetlenségi párt még csak lépéseket sem tett. Sőt a párt tagjai mitőlünk kérdezték:

— Csakugyan fel fog lépni Szatmári? Mi nem bizunk benne. Általában az ellenzék részéről úgy tapasztaltuk, hogy az a régi lelkesedés, ami Szatmárral szemben évekkal ezelőtt megnyilvánult, most nagyon is lehült.

Az ellenzéknek ez a lehülése is igen érthető. Tudomásunkra jutott ugyanis, hogy a margitai kerületben a pénzügyminiszteri államtitkárt Madarassy Gábort fogja felléptetni a munkapárt. Előzőleg úgy volt, hogy a munkapárt Wertheimstein Henriket fogja jelölni. Markus László temetése után azonban beható tárgyalás alá vették a kerület sorsát, amikor arra a meggyőződésre jutottak, hogy Wertheimstein Henrik jelölése a margitai kerületben nem biztosítaná föltétlenül a munkapárt győzelmét.

Az első kombinációtól tehát el kellett állni és Wertheimstein Henrik helyett új jelölt-ről kellett gondoskodni.

Miskolczy Ferenc dr főispán, aki Ertsey Péterrel egyetemben elkísérte Beöthy László kereskedelmi minisztert és Beöthy Pál alelnököt, Budapesten rövidesen el is intézték a jelölés dolgát.

Jelenleg két kerület van megüresedve, a Markus László öröke és a Gromon Dezsőé. Madarassy államtitkárt Gromon Dezső kerületében akarta az országos munkapárt felléptetni, azonban a margitai kerületet inkább találták exponáltabb kerületnek és ezért elhatározták, hogy Madarassy Gábor pénzügyi államtitkárt a margitai kerületben jelölik.

A munkapárt megállapodását Miskolczy Ferenc dr főispán tegnap telefonon tudatta a biharmegyei munkapárttal. A jelölés híre már

délután a margitai kerületbe is eljutott és ott nagy lelkesedést idézett elő. Hogyne! Sohsem volt Margitának államtitkár képviselője. A kerületben az államtitkár megválasztását egész bizonyosnak tekintik, úgy, hogy ha nem is minden kardcsapás nélkül, de az ellenzék nem fog komoly küzdelmet kezdeni. A pártok most már valamelyik nap meg fogják tartani értekezleteiket és akkor megteszik az előkészületeket a programbeszéd megváltására.

A vármegye központi választmánya szombaton tart a margitai kerület dolgában ülést. Tegnap a képviselőház elnöki hivatalától megérkezett a hivatalos intézkedés és erre vonatkozólag. A leirat szövege a következő:

2333—912.

Biharmegyei tek. Központi Választmányának
Nagyvárad.

Markus László Biharmegyei margitai kerületének képviselője elhalálozván, a képviselőház 1912. június 27-én tartott ülésében hozott határozata folytán felhívom a t. központi választmányt, hogy a szükségessé vált új képviselő választás iránt a törvényes intézkedést megtenni és a választás napját velem tudatni sziveskedjék.

Tisza,

a képviselőház elnöke.

A leirat alapján Balogh János főjegyző tegnap kibocsátotta a választmány tagjaihoz a meghívókat.

A választmány szombaton délelőtt 10 órakor tart ülést. Ekkor határozzák el a választás idejét és ekkor alakítják meg a szavazatszedő küldöttséget. Ertesülésünk szerint a választás augusztus 19 én lesz.

A választás elnöke valószínűleg dr Gyöngyössi István megyei tiszti tb. főügyész lesz.

„TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

A kolera gyógyítása száz évvel ezelőtt.

A tiszabábolnai veszedelem.

Most, hogy a veszedelmes kolera ismét felütötte fejét, nem lesz érdektelen leközlöni azt a gyógymódot, melyvel csaknem egy évszázaddal ezelőtt gyógyították a kolerás betegeket. Ocska megbarnult könyvből Zsoldos Ignácnak »A szolgabírói hivatal« című 1842-ben kiadott vaskos kötetéből szereztük meg a maga nemében érdekes leírást. A mai modern kor embereit kissé furcsán fogja ugyan érinteni a dolog, de jellemző lesz annak a kornak egészségügyére.

A cikk teljes szövegében a következő:

A Tisza-Bábolnai Cholera gyógymód. (56. §.)

A gyógyításnak módja ez: meg van a nép a nyavalya elérékezésének idejétől fogva tanítva, és naponként tanítatik: mi jelenésekből lehet észrevenni a veszedelmes nyavalyát közelegni az emberhez: ha valakinek fejszédülése, vagy kéz láb eltaokadása, gyomorémelygése, vagy hasmenése kezdődik, azonnal pillanatnyi balasztás nélkül fekdjön le. — A beteget meleg ágyba lefektetem, dunyhákkal, bundákkal betakaratom, hogy legkisebb mértékben se jusson hozzá külső levegő, egyedül az orra marad takarítva, a fejére is ruhát tetetek. Egyszermind a beteg a mint lefekszik, kötést készítek, fodorméntát (herba mentae crispae), isenfát (herba abrotani), borszikát (herba saurea), zsályát (herba salviae)

uton termő malyvát összevagdva megforráztatom vízzel, vagy két ruha közé tétetem az összevagdalt füveket és egyik oldalát forró borral locsotatom meg és jó melegen a beteg gyomrára kötöttem, frissen és jól betakaratom ismét. Italt is mindjárt készítek, fodorméntát vagy bodzavirágot (flores sambaci) vagy szekfűvirágot (Flores chamonilla vulgaris) forrázatok és ezt a gyakran melegen adatom a betegnek. Minekutána a fodorménta elfogyott, fodorméts helyett használtam a csombor füvet (herba pulegü), mely a réteken bőségesen található. Ha szomjuhozni kezd a beteg, árpát főzetek és ennek levét melegen adatom neki; ha éhezik, meleg levest főzetek és adatom, de italt erre is árpa levet. Midőn a beteg a nyavalyát elkergető forráságon keresztül esik, ámbár forráságban marad a takarók alatt, mégis csendes türelessel szenved; ezt többeken, mellettek lévén, tapasztaltam. Izzadás közben száraz tiszta ruhát adatom a betegre. — Ha jobban kezd is lenni a beteg, a kötést nem engedem letéetni, sőt ujtitatom melegen és két lepedővel takaratom egész nyakig, hogy hirtelen átváltozás ne történjék, ha a lepedő alatt is folyvást izzad a beteg, igen jó jel. Azután engedem felkelni; de téli módon öztötetem; ekkor ha meleg levest eszik, engedek egy kevés bort inni. E mód szerint sok betegem, ha rosszul lett reggel, estve már feljárt a házban.

De találkoznak oly betegek is, akiket a nyavalya súlyosabban meglep; ezekkel szinte úgy bánok, mint felbb iram. Ha az n módon hamarjában nem lehet meleg izzadásra hozni némellyeket párgotatom, némellyeket főrdetem. A párgolást ekép tetetem: lúgót vagyis kádat vitetvén be a házba, a beteget a lúg-

zóba tett kis székre ülttettem, melléje a lúgzó fenekére két három tüzes téglát, ezekre egyenő mértékkel vegyített eczetet és pálinkát öntetek, és azonnal egész nyakig dunyhákkal vagy bundákkal betakaratom a beteget, mindaddig ismétetem a tüzes téglá berakását, és locsolását, míg a beteg izzadásra nem jó; akkor meg töröltetem, melegen tiszta ruhát adatom reá, ágyba fektetem, de kötést is mindjárt tetetek reá. A párgolást így is lehet tenni: akácza (rámi acatiae) növéseket kell vagdaltatni, vízben megfőzni, és forrón a lúgzó edénybe tölteni, beléje egy kis széket, melyre a beteg a lábát teszi, hogy a forró vizet ne érje; egy másik magasabb széket is melyre a beteg ül, és jól körülakartatik, hogy a beteget izzadásba hozza. Igen hasznosab tapasztaltam az akácza növésekkel forralt vízből készített főrdőt is, leginkább ezt gyakoroltam most; ez előtt pedig szagos fűvekkkel készített főrdőt gyakoroltunk. Szinte a meleg főrdőben is körülakartatik a beteg. Ha görcsöket érez a beteg, egyenlően vegyített kámtoros eczet, és pálinkával dörögöltetem a kezeket, lábakat, sőt néha az egész testét annak, kit elerőtlenit a nyavalya. E nehezebb betegekkel is a meleg fodorménta herbathét itatom, míg csak a hányásra való erőtetés, vagy hasmenés el nem áll, semmitsem gondolván azzal, ha a fodorménta herbathét kivette is; ha a gyomor felmelegszik, megmarad benne. Szomjuságban szinte a főtt árpalév szolgál italt melegen; a kötést sem marad el. Valóban a báuással olyanokat állítottam lábra, a kikről már reményességem sem volt. Tisza Bábolnai Aug. 3-kán 1831. Morvai János Tisza-Bábolnai pap.

Közigazgatási ülés a városnál.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap délután tartotta meg rendes havi ülését.

A rendes nyári tanácskozásba két interpelláció hozott némi érdekességet.

Dr. Moskovits József kamarai elnök az árvászeki tisztviselők ismert beadványa ügyében, dr. Adorján Emil pedig az iránt interpellált, hogy a kir. pénzügyigazgatóság egyes trafikósokat azzal fenyegetett meg, hogy elvonják a trafikot, ha bizonyos lapokat árulnak.

Az ülésről a következő tudósítást adjuk:

Hlatky Endre főispán elnöklete alatt jelen voltak: Bordé Ferenc v. főjegyző, Varró Domokos kir. műszaki tanácsos, Németh István p. ü. ig. helyettes, Kiss István kir. tanfelügyelő helyettes, dr. Thury László v. főügyész, dr. Moskovits József kamarai elnök, Rádl Odön, dr. Adorján Emil, Baróthy Pál kir. ügyész, dr. Mihely Lajos, dr. Nemes Aron v. főorvos, dr. Molnár Imre és Heringh Sándor jegyző.

A polgármester havi jelentéséből a következő adatokat közöljük:

A közegészségügyi állapot kedvezőtlen volt, mert a halálozások száma 16-al multa felül a születések számát. A fertőző betegségek közül a kanyaró 66 esetben 5 halálozással, difteritis 6 esetben, 1 halálozással, a vörheny 16 esetben, 1 halálozással, hasi gümáz 21 esetben halálozás nélkül fordult elő.

A gyermekkorházban 33 beteg ápoltatott, a gyermekkorházban 76 fekvő és 405 bejártó beteg gyógykezelést.

Született júliusban 66 fiú 71 leány, összesen 137 gyermek. Elhalt 71 fiú, 82 nő, összesen 153 egyén. Városrészenként elhaltak: Újvárosban 23, Olasiban 37, Váralja-Velencén 31, a kórházakban 62.

A közbiztonsági állapot kielégítő volt. Megemlékezik a jelentés a Wirth és Umlauf-féle szőlőben történt lőporrobbanásról, amelynél 5 egyén összeégett s közülök négy már meghalt.

Állami egyenes adóban július folyamán 7943 K 43 fillérrel kevesebb befizetés történt, mint a múlt év július havában.

Júliusban kiadott 38 új iparigazolvány, megszűnt 8 iparüzlet.

A jelentést tudomásul vették.

Az árvászek ügye.

A jelentéssel kapcsolatosan dr. Moskovits József szólalt fel. A lapokban közleményeket olvasott a városi árvászek csődjéről. Az iránt interpellálja a polgármestert, hogy ilyen anarchikus állapottal szemben mi a polgármester véleménye s mit szándékozik tenni. Egy ügyosztály tisztviselői, mikor az ügyosztály vezető nincs itthon, összeállanak s beadványt irnak alá, amelyet még mielőtt a polgármesterhez beadnák, az újságok részére kiszolgáltatják. A beadványban akként nyilatkoznak, hogy a felelősséget a rájuk bízott ügyekért nem vállalják. Az árvászek a város legféléltettebb ügyosztálya. Pár nappal előbb akik esküt tettek, most megtagadják a felelősséget. A polgármester konstatálta, hogy azok, akik kijelentik, hogy a felelősséget nem vállalják, mert nem győzik a munkát, a hivatalos órákat nem tartják be. Kérde, hogy mit tett az ügyben a polgármester.

Rimler Károly válaszolt az interpellációra. A sajnálatos beadvány tény s neki a lapokból

kellett legelőször arról értesülni. A vizsgálatot főként erre terjesztik ki, bár ez a kérdés szorosán nem függ össze a beadvánnyal. Az illetők meg nem gondolva, oly nyilatkozatot tettek írásban, amelyet végig meglehet cáfolni. A helyettes elnök elfelejtette megkérdezni a szabadságon, de itthon levő elnököt s hogy ha a munkakör valamely intézkedést kíván, azt akkorra hagyja, mikor az elnök hivatalban van s megteszi jelentését. A beadványt nem vette tudomásul s azt visszautasította. Különbösen az egész beadvány eltévesztett dolog, mert nincs benne megmondva, hogy hol hát a hiba. Az árvászeket 3 évvel ezelőtt, az elnök kívánságához képest újraszervezték, önálló elnökséggel, 2 ülnökkel, 2 napidijas ülnökkel látták el, hogy egyszerre két tanácsban is tárgyalhassanak, a napidijasokat is felemelték. A felelősségről kitanította az illetőket s akinek a helyzet nem tetszik, lemondhat, de a felelősség alul magukat ki nem vonhatják. Fokozott figyelemmel kíséri az árvászek működését s hiszi, hogy az elnökkel elintézi a dolgot rendben. Azt hiszi, hogy ez az incidens nem zavarhatja meg az árvászek jó renoméját. A panasz a helyiségek elégtelenségéről, tényleg fennáll s már intézkedtek is, hogy megfelelő helyiségeket kapjanak, de ezt egyik napról a másikra nem lehet keresztülvinni. Kéri a választ tudomásul venni.

Tudomásul vették.

A trafik és az újságárulás.

Dr. Adorján Emil egy más kérdésben szólalt fel. A nagyvárad kir. pénzügyigazgatóság a trafikokat sorba járatta s a tözsdéseket megfenyegették, hogy ha bizonyos újságokat árulnak, megvonják tőlük a trafikengedélyt. Nem szabad, hogy pártszempontok miatt egyes lapokat elzárjanak. Minő törvény alapján járt el a pénzügyigazgató s hogy egyeztetni ezt össze a törvénnyel és igazsággal.

Németh István pénzügyigazgató nem válaszolhat a kérdésre, mert nem tud a vezetőség intézkedéséről. Kéri, hogy írásban keressék meg ez irányban a kir. pénzügyigazgatóságot.

Dr. Adorján Emil kéri, hogy a jövő havi ülésen adjon kellő felvilágosítást a pénzügyigazgatóság.

A jövő havi ülésre tüzték ki a kérdés tárgyalását.

Weiszlovits Emil és testvére a Rákóczi-ut és Nagy Sándor-utca sarkán levő bolthelyiséget kávéházzá kívánja átalakítani s építőnek Tarr Györgyöt jelentették be.

A városi mérnöki hivatal jelentésében Tarr Györgyöt nem tartja képesnek a nehéz és veszélyes átalakítás elvégzésére, mire a tanács nem adta ki az építési engedélyt. Ez ellen Tarr György felelősséget s azt állítja, hogy építőmesteri oklevele van, de a képe nem tetszik bizonyosan a főmérnöknek.

A közigazgatási bizottság elrendelte, hogy 15 nap alatt Tarr György mutassa be az építőmesteri oklevelet.

Apróbb ügyek elintézése után az ülés véget ért.

Zsigmondi Annát

felmentette a színházi törvényszék.

Megirtuk, hogy a Szilgigeti-színház szubrett primadonnája: Zsigmondi Anna most egymásután két bucsuelőadást mondott le. E őszön a Gózon Gyulát s a rákövetkező estén a magáét. Természetesen ez igen érthető konsternciót keltett a színháznál s ugy a közönség, valamint a helybeli lapok különböző okokat emlegettek a lemondás alapja gyanánt.

Az egyik verzió szerint Zsigmondi bosszúból nem játszott a Gózon bucsuján, mert már egy éve haragban vannak. S mikor másnap ezt a lapok megirták, lemondta a magáét is, mert állítólag attól tartott, hogy tüntetni fognak ellene az előadáson.

Fölkerestük a volt primadonnát, aki sirva panaszkodott, hogy milyen csuful megvadják.

— Az esik nagyon rosszul, hogy feltételeznek rólam ilyen rutságot. Hát mennyit játszottam én Gózonnal azóta, amióta haragszunk egymásra? . . . Es azután, hogy a tüntetéstől féltém? . . . Es nem ilyenek ismertem a nagyvárad közönséget. Azért nem játszottam, mert nem tudok még most sem kiadni egy tisztu hangot.

A direktor azonban hivatkozik arra, hogy a színházi orvos nem tiltotta el őt a játszástól s miután másodszor is megvizsgálta, kijelentette, hogy minden veszély nélkül énekelhet. S mivel neki ez a lemondás nagy anyagi kárt okozott, a primadonnát a színházi törvényszék elé állította.

Tegnap délben ült össze Tóth Elek elnöklete alatt a törvényszék, melynek rajta kívül Miskey József és Radnai Győző voltak tagjai. A beteg művésznő helyett vőlegénye, dr. Szatmáry Lajos kir. közjegyzőhelyettes jelent meg s bemutatva három orvosnak írásbeli véleményét, amelyek szerint Zsigmondy Anna már három nap óta heveny gégehurutban szenved s így képtelen énekelni. A három orvos, akik a művésznőt kezelik is: dr. Altman Jakab, dr. Balla Vilmos és dr. Major László.

A színházi törvényszék egy negyedórát tartott. Rövid tanácskozás után Tóth Elek kihirdette, hogy a törvényszék elfogadja Zsigmondy Anna igazolványát s őt a lemondás folytán előállott anyagi károkért való felelősség alól fölmenti.

Az albánok ultimátuma.

Üssküb, aug. 1.

(Saját tud.) Az albánok ma Mehmed pasa utján ultimátumot adtak be a török kamarához. Az ultimátumban kifejtik, hogy ha az albán követeléseket nem fogják teljesíteni 48 óra alatt, az esetben megkezdik az előre nyomulást

Középiskolai

magánvizsgára-, érettségire-, javító vizsgákra egész nyáron át készülhet a dr. Kállay-féle szemináriumban (Budapest, IV. Kaplony-utca 5. Telefon 125-38.) Eredményei köztudomásulag kiválóak.

A legújabb

nyári czipő ujdonságok

MOSKOVITS Bemertéri fióküzletében.

Szabott gyári egységárak.

Telefon 687

Telefon 687

Sikkasztó katoná.

Combjába lőtt az ő.

Véres katonadráma történt a múlt napok egyik éjszakáján Nagyváradon, amelynek áldozata egy tiszt szolga, aki vakmerően elsikkasztotta hadnagy pénzt. A szegény falusi legényt megbabonázta a fényes úri élet és egykét napig ő is ur akart lenni. Hozzányult ahhoz a pénzhez, amit gazdája rábizott, hogy adja fel a postára. Azonban arra már nem ért rá, hogy kiélvezze a pénzt. Leleplezték és mindjárt másnap kaszárnyafogságra ítélték. Hogy azonban a pénz hol van, azt jelenleg még senki sem tudja.

Különbö is az egész lefolytatott katonai vizsgálat a legnagyobb titokban történt meg. Ugy hogy csak magának az esetnek külső, izgalmas váza ismeretes előttünk. A katonai bíróság peccétes aktáiba nem sikerült betekinteni, ami különben nem is fontos, mert a vizsgálat lefolytatása és részletei tulajdonképpen nem tartalmazhatnak mást, mint magát a tényt, ami pedig ugyis ismeretes.

»Elvesztettem a pénzt.«

A múlt hét szombati napján történt, hogy a 101. gyalogezred egyik hadnagya elküldötte jegényét a postára, hogy adjon föl 150 koronát. A legény már régen szolgált a tisztnél s mindég becsületes, csendes fiúnak mutatkozott, aki gyorsan és pontosan szokta elvégezni a rá bízott ügyeket. Annál feltűnőbb volt tehát a hadnagy előtt, hogy a legény még két óra múlva sem jött vissza a postáról.

Nagy sokára aztán előkerült. Részketve, izgatottan állott hadnagya elé és jelentette:

— Hadnagy urnak jelentem alássan, elvesztettem a 150 koronát.

A hadnagy előtt roppant gyanús volt a dolog. Megindította a vizsgálatot, a legényt pedig kaszárnyafogságra ítélte. Hogy azonban mi vezette őt arra, hogy a legény tényleg elsikkasztotta a pénzt, ezt nem sikerült kideríteni! Tény az, hogy a hadnagy a lecsukatskor megmondotta legényének, hogy nem hiszi az elvesztésről leadott jelentést.

Éjjeli szökés.

A tisztiszolga fogságában rendkívül izgatottan viselkedett. Sokat sirt és kérte az őrmestert, hogy engedje dolgozni a többi bakával.

Délután aztán beszállították a többiek közé surolni. Surolták a kaszárnya folyosóját s a jó kedvű bakák heccelték a szolgát:

— Felkötnek Ferkó! . . . Irjál egy szép levelet a babádnak, mert innet ugyan nem megy haza többet.

Igy bosszantották egészen esti kilenc óráig, amikor valamennyien feküdni tértek. S alighogy elhangzottak a takaródó utolsó hangjai, egyszerre izgalmas szövényt hallatszott a kaszárnya egyik félreeső fala felől s utána egy hatalmas lövés verte föl a kaszárnya éjjeli csöndjét.

Pár pillanat múlva rohamlépésben sietett ki az őrség a kapun. S az egyik őrt tisztelegve jelentette:

— Egy katoná mástott át a köfalon. Rá kiáltottam háromszor. Nem felelt, hanem futva igyekezett menekülni. Rálöttem s láttam, amint elbúzott.

S valóban, alig 50 lépésnyire ott feküdt a közlegény átlőtt combbal a fűben. Ő volt a

tisztiszolga. Ugy látszik, nyugtalanította lelkiismerete, félt a büntetéstől és meg akart szökni.

Azonnal hordágyra tették s beszállították a katonai csapatkórházba. A lövés nem életveszélyes s lehet hogy a baka két-három hét múlva már gyógyultan hagyhatja el a kórházat. A sikkasztást bevallotta s kétségbeesett lelkiállapotában a szökéssel próbált menekülni a büntetés elől. S most 150 koronáért egész életére nyomorékká tette magát.

A jövő szezon első félhónapja.

Ma bezárták a színház kapuját s másfél hónapig nagy csönd fog leereszkedni Thália templomára. Legfeljebb a porszívó gépek pöfögése fog némi zajt támasztani a színház belsőjében. Az Ignyenélők előadása fejezte be az idei szezont s ma már készen áll a jövő évad első félhónapjának műsora.

Általában el lehet mondani, hogy a Sziliget-színházban alig-alig volt unalmas, avagy rosszul összeállított program. Erdélyi direktor nagyon is a közönség pu'zusán tartja a kezét és mindég eltalálja azt, hogy miképpen lehet az érdeklődést alapos mozgásban tartani. A mostani műsor ellen sem lehet kifogásokat emelni s csak azt az egyet jegyezzük meg, hogy a szezont — valószínűleg a kritikusok bosszantására — újra az agyoncséplött, üres Cigányszerelemmel kezd. Különböben ő lássa! . . . Nem kívánjuk, de megjárhatja, hogy félháza lesz erre a levenklizett darabra.

Szeptember 16 án pedig a Dolovai nábob leánya megy. 17 én fog bemutatkozni az új karmester, Kernor Jenő a Cigánybáró dirigálásával. Az első premiere 18 án lesz: Csituly szívem. Ezt tüzték ki 19-ére is. Az ujdonságot Sik Rezső fogja rendezni. Ezután két repréz lesz: 20-án az Ocsitos s 21-én a Bőregér.

Az első operette-premiére 22 én fog lezajlani. Az Asszonyfaló című ujdonság kerül bemutatásra Várady Aladár dirigálása alatt. A darab négy estén át megy egymás után s ötödször 29 én kerül színre. Az első bérlet 23 án lesz.

Ezután újra új darab következik: En vagyok a néni. Ezt játsszák 28 án is. S végül 30-án újra a Csituly szívem fog fölkerülni a színpadra.

Amint tehát látjuk, a műsor elég gazdag és választékos. Három ujdonság fog friss levegőt beárasztani a dohos kulisszák közé s valószínűleg friss publikumot is teremteni.

A nyári szünet megkezdése alatt tudvalevőleg legfontosabb momentum az előlegek kiosztása. S miután a direktor már túl van ezen az izzasztó munkán, nem feledkezik meg a formáságokról sem és a mai napon egy iv jelent meg a hirdető táblán:

Augusztus hó 1 én.

Szeptember hó 9-én reggel 9 órakor társulati gyűlés. Jó nyaralást kívánok.

Erdélyi.

Tisza István Geszten O. napi távollét után tegnap hazaérkezett Gesztre Tisza István gróf. Mint értesülünk ezt az öt napot piheésre használta fel a gróf és előre történt megállapodás szerint ez alatt az idő alatt négy napig tényleg távol tartott magát minden fáradságot igénylő munkától. Szerdán Budapestre

utazott Tisza. A fővárosban Lukács László miniszterelnök felkereste és 4 óra keresztül tárgyalak együtt. A hosszú tárgyalás alatt az őszi ülészak és az aktualis politikai helyzet eseményeit vitatták meg. Ertesülésünk szerint Lukács Lászlónak az ellenzékkel szemben követendő taktikája minden tekintetben meggyezik Tisza Istvánéval.

UJDONSÁGOK.

* **A nemzetközi eucharisztikus kongressussal kapcsolatosan** szept. 6 tól 10-ig Nagl Ferenc bécsi biboros hercegérsek védősége alatt hitoktatók nemzetközi kongressust tartanak, amit 10 és 11-én Ferenc Ferdinánd főherceg védősége alatt paedagógiai kongresszus követ. A kongresszus tartama alatt egyházművészeti kiállítás lesz, mit a résztvevők jegyük felmutatása mellett díjtalauul megtekinthetnek. Szept. 14 én délután fél 3 órakor a nagy Musikverein Sza-ban ünnepi hangverseny lesz, melyen A. M. Klafsky «Rosa Mystika» szenténekét és P. F. Hartman «Az utolsó vacsora» c. oratoriumát adják elő. Az Országos Katolikus Szövetségnél, mint a magyar csoport középponti bizottságánál most kezdődött a magyarországi Mária kongregációk jelentkezése és pedig elsőnek a pozsonyi 140 taggal. Jelentkezési határidő azok számára, akik elszállásolást is kívánnak augusztus 10, azoknak pedig, akik csak jegyet váltanak augusztus 20. Erről az Országos Katolikus Szövetség az összes plebániákat köriratban értesítette.

* **A tartalékezred bevonulása.** Megemlékeztünk már a nagyvárad 4 ik honvédegyalozred keretében felállítandó tartalékezred létesítéséről. A tartalékezred felállítása augusztus 7 ére volt tervezve, de mint ujabban értesülünk, nem 7-én, hanem augusztus 13-án fog megalakulni a tartalékezred, akkor fognak bevonulni a behívott tartalékosok. Először ugyanis 1500 tartalékost hívtak be, a honvédelmi miniszter rendeletére azonban a 12 és 11. évfolyambeliek meghívóit visszavonták. Így azután 1100 főből fog állani a tartalékezred, amelyet két zászlóaljra osztanak. Az egyik parancsnoka Obinácsák őrnagy, a másiké Balogh Barna őrnagy lesz. A tartalékosok a 35 naphól 9 napot fognak Nagyváradon tölteni és magánházaiknál lesznek elszállásolva.

* **Kinevezés a városnál.** Hlatky Endre főispán Klemens Rezső és Gombay J. Imre végzett jogászokat közigazgatási gyakornokokká nevezte ki Nagyvárad városához Klemens a rendőrség büntető osztályához, Gombay pedig a kórházi ügyosztályhoz osztattak be.

* **Az országos közegészségügyi főfelügyelő Nagyváradon.** Blum Odon közegészségügyi főfelügyelő most sorba járja az ország nagyobb vidéki városait, hogy a kolera elleni védekezésre vonatkozó miniszteri rendelet végrehajtását ellenőrizze. Jelenleg Debrecenben van a főfelügyelő s pár nap múlva Nagyváradra érkezik.

* **Temetés után** Markus László dr. özvegyéhez tegnap még mindég rengeteg részvételylvánító levél érkezett. A mélyen súlytott özvegynél állandóan tisztelegnek az elhunyt barátai és családtagjai. Tegnap már intézkedéseket tettek arra nézve is, hogy az iródat ki vegye át. Az özvegynek az a óhaja, hogy az ügyek intézését Szunyogh Pál dr. vigye. Az átvétel már a napokban meg fog történni.

* **A tűzerek nagygyakorlaton.** A nagyváradai 19. tábori tűzrezednek meleg napjai lesznek. Tegnap teljes felszereléssel elvonultak a nagygyakorlatokra, amelynek keretében nagy-szabású lögyakorlatokat is tartanak, amely Bodófalván, Krassószörénymegyében megy végbe. Hadi menetben vonulnak oda, utközben gyakorlatozva, a temesvári tűzerekkel. Szeptember 16-ig lesznek távol Nagyváradtól.

* **Zola özvegyét kirabolták.** Royalban tölti a nyarat Zola özvegye teljes visszavonultságban. A kies fűrdőhely egy elhagyott részén, tágas kert közepén kis nyaralót vásárolt s férje halála óta minden évben oda vonul vissza a fűrészes zajától. Tegnap betörők jártak a gyászoló özvegy házában, fölfeszítették a szekrényeket, elvitték Zoláné minden készpénzét, körülbelül 3500 frankot, s ezüstneműt és ruhát. Kétségtelen, hogy volt kertésze fosztotta ki Zolánét. Ez az ember tömlőből került ki, így vetődött vissza szülőhelyére, Royalba. Zoláné szíve megesett az inséges családon s megfogadta a rabviselt embert kertesnek, de nem tarthatta sokáig szolgálatban, mert részegeskedett s ütlegette feleségét, tehát elbocsátotta, a szerencsétlen családot azonban továbbra is segítette. Hálából a volt kertész kirabolta jötevőjét.

* **Eljegyzés.** Vertán Ernő és neje szül Lukács Gizella kedves leányát *Vilmát*, Csermőn eljegyezte nagyváthy és bogdonoczi *Nagyváthy Béla* a győri püspökségi uradalom erdőmestere.

* **Cséplősztrájk a Köleséri pusztán.** Tegnapelőtt a nagyszalontai járásban *Schreiber* Izidor birtokosnál sztrájkba léptek a cséplőmunkások. A szerződés alapján felfogadott munkások minden előzetes bevezetés nélkül kijelentették, hogy nem hajlandók folytatni a megkezdett cséplési munkát, addig, míg a kikötött bérösszeget fel nem emeli bizonyos százalékokkal. A birtokos nem volt hajlandó a követeléseket teljesíteni csak részben. A munkások ennek dacára sem voltak hajlandók munkába állni. A munkások rideg elzárkózottsága végre is arra készítette a birtokost, hogy a hatóságokhoz forduljon segítségért. *Csanády* Jenő főszolgabíró és *Tóth* István szolgabíró kiszállottak a helyszínre, ahol a sztrájkoló munkásokat igyekeztek meggyőzni követeléseik jogtalanságáról, azonban ennek sem volt eredménye. Erre a főszolgabíró a sztrájkoló munkásokat 15—15 napi elzárásra ítélte. A munkásokat azonnal le is tartóztatták.

* **Temetés.** Tegnapelőtt délelőtt igen nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra az oly fiatalon elhalt *Szabó Elekné* szül. *Lakatos Krisztinát*. A halottasháznál a nagydíszű ravatalon bársonnyal és ezüsthímzéssel kivarrt díszes menyegyzetes ravatalon masszív ércpokorsóban nyugodott az elhunyt, a temetési szertartás után az olasz plebánia templomba vonult az imponáns gyászmenet, ahol az elhunyt koporsóját a nagydíszű ravatalra helyezték és ünnepélyes gyászmisét tartottak. A szentmise végeztével az imponáns gyászmenet a szebbnél-szebb koszorúkkal birtott virág kocsival és nagy számú résztvevőktől kísérve az olasz temetőbe vonult, ahol a családi sírboltba helyezték örök nyugalomra. A díszes temetést *Weiszlovits Adólf* és fia első nagyváradai temetkezési vállalata rendezte.

* **A viharágyu áldozatai.** A nagyváradai hegyen történt robbanás négy áldozatát már eltemették, s most már az ötödik áldozat: *Balogh Juliska* is ravatalon fekszik. Az orvosok azt hitték, hogy megmenthetik a szerencsétlen leány életét. Allapota már javulást mutatott, de tegnap délután rövid agonia után kiszünetelt. A rémes szerencsétlenségnek tehát mind az öt áldozata már meghalt.

* **Dr Grósz Menyhértnek temetése.** Városszerte mély részvétet keltett dr *Grósz Menyhért* orvos nejének tragikus halála. Az elhunyt uriaszonyt tegnap délelőtt 10 órakor temették a Rimánóczi-utcai gyász háztól. Óriási előkelő közönség gyűlt össze a temetésre, a melynek soraiban ott volt *Hlatky* Endre főispán, *Rimler* Károly polgármester *Gedeon* Alajos dr *Baróthy* Pál stb. stb., az izraelita nőegylet küldöttségével képviseltette magát. Az udvaron dr *Kecskeméthy* Lipót főrabbi mondott megható bucsuztatót, amely után a gyászkocsira helyezték a koporsót és a hosszú gyászmenet megindult a Rulikovszky-uti temető felé. A gyászoló családot igen sokan keresték fel részvétükkel.

* **Jegyzőválasztás.** Derecskén tegnap volt a II-od jegyző választás, *Baldzsházy* Iván főszolgabíró vezetése alatt. Egyhangulag *Seabó* Károlyt választották meg, aki rövid ideig mint segédjegyző működött Derecskén.

* **Uj állami tanító Bihar megyében.** A vallás és közoktatásügyi miniszter a bihar-megyei állami népiskolákhoz a következő tanítókat, illetve tanítónőket nevezte ki: *Baranyi* Krisztinát, *Vadász* Gyulát, *Vadász* Lászlót, *Szöke* Lajost Ilyére, *Domokos* Rózát Középsre, *Gyenge* Lajost Nadánytelekre, *Budaházy* Kálmánát Révre, *Kolhányi* Jolánt Tamashidára *Weisz* Zsuzsánit Tukára, *Simó* Sándort Vámosházára, *Kis* Bélát Sitervölgyre, *Lajos* Erzsébetet Magyarremetere, *Jeremiás* Istvánt Balmárkaszékre, *Schäffer* Ferencet Izsópallagára, *Angelatta* Anát Cécikére.

* **Halálugrás az Eifel-toronyból.** Párisból írják: Tegnap délután egy három év körüli urruhás fiatal asszony leugrott az Eifel-torony harmadik emeletéről. A legtöbb öngyilkos megelégszik a torony első, vagy vagy második emeletével. A fiatal asszony zuhanása a 40 méteres magasságból rémes volt: utközben megakadt a torony vaskerítésén pár pillanatig lógott az öngyilkos nő ég és föld között, aztán leesett a rácsról és a földre zuhant. Teste természetesen apró darabokra tört. Félkarja messze elvetődött, a másik oldalon egyik lábát telálták meg, két méteres távolságra innen egy-egy csontját, — a szétroncsolódott tatamnek megpillantása szörnyű látvány volt. A párisi rendőrség a szélesebb nyomozást indította meg az ismeretlen öngyilkos személyének kiderítésére.

* **Halálozás.** B *Nagy* András, élete 15. évében, hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése ma, augusztus 2-án délután fél 5 órakor lesz a Sz. Gy. utca 60. sz. háznál.

Vadász urak figyelmébe. A közelgő vadászati évadra való tekintettel felhívom a nagyérdemű vadászközönséget, hogy fegyver és vadászati cikkek beszerzését nálam eszközölje. Óriási választékot talál itt a legelőkelőbb gyártmányú fegyverekből, a legjobb töltények egy külföldi mint belföldi löporral készültek a legpontosabban készítve s ajánlom fegyverjavító műhelyemet, hol szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközölök minden nemű fegyverjavítást. Ne adják fegyvereiket kontárok kezébe mert azok tönkreteszik és később többbe fog kerülni annak hejreállítására. M. kir. löporáruda. Telefon 269. Tanoncok felvételnek. **Ladányi József** puskaműves, fegyverkereskedő, Nagyvárad, Pécs.

KOSSUTH-U. 2. sz. ház emeletén két szoba s mellékhelyiségekben álló lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

* **Középszkolai tanár,** ki a tanítás terén már hosszas és eredményes gyakorlattal bír, elvállal magánvizsgára készülő tanítványokat. Már eddig is többet vizsgáztatott le kitűnő sikerrel. Megkeresések Szaniszló utca 56. sz. alatti lakására intézendők. Ajánljuk az érdeklődők figyelmébe.

Trieszti kávépiacon Nagyváradon. Aszodi Kossuth-utca. Vigyázat, mert sok az utánzat, természetesen a fogyasztók kárára. Aszodi trieszti kávé és thea behozatalának a 8 féle zamatu pörkölt kávéi a legjobbak és legolcsóbbak. Árak:

Elsőrendű . . .	1 kiló	4—K
Mágnás keverék I	1	4-40 c
„ „ 0	1	4-80 c
„ „ 00	1	6—c

Motor üzemű pörkölés és darálás, kávépörkölés a vevő előtt történik. Cukorka és csokoládé különlegességei a legjobbak és legolcsóbbak. Befőzésre törmellék fehér cukor eredeti édes tartalommal, olcsó gyári árban hozzá dunstot, melytől a befőtt soha meg nem romlik, adagonként 10 és 20 filleres levelekben. Elsőrendű brassói Fleischer-féle szalámi kilója á K 4-50. Fűzlet: Kossuth-utca, fiók-üzlet: Kert-utca.

Idegesség, gyengeségi állapotok, gyomor, bélrenyheség, vérszegénység, csúsz, szívbetegségek ellen vizgyógyfürdők, villanyfürdők, szénsavas fürdők, iszap, fenyő, sósfürdők

Dr Rác Ödön

szanatóriumában

Szilágyi Dezső-u. 7. sz.

Bejáróknak egész nap nyitva. BENLAKÓKNAK PENZIÓ.

SZINHÁZ.

A karszemélyzet jutalomjátéka. Az utolsó előadás a karszemélyzet jutalomjátéka volt. A gyűjtés s a tegnap esti előadás körülbelül 1200 koronát jövedelmezett, amelyet csekély levonás kivételével a direktor szétoszt a kar tagjai közt. Műsoron az Ingyenélők volt. Szép, derűs előadásban ment a darab. Sok tapsot kaptak: *Horvát* Mici, *Etsy* Emilia, *Medgyasszai* Jenő és *Miskey* József. Két betétszám is volt a felvonások között *Antalfy* Margitka két táncot mutatott be. Tökéletes rutinnal táncolt a második számát a közönség megisméltette. *Csillag* Emma tömör, meleg alt hangon magyar dalokat énekelt nagy tetszés mellett.

Igazságszolgáltatás.

§ **Elítélték felségértésért.** *Heinstein* József pankoti cipésmester állott tegnap a királyi törvényszék szűnidei büntető tanácsa előtt. A királyi ügyész királysértéssel vádolta. *Heinstein* József ugyanis valami ügye miatt megharagudott a csendőrökre és haragjának egy levélben adott hű kifejezést. Ebben a csendőrökhöz intézett levélben azután durva hangon megsértette a király személyét és a legnagyobb loku tiszteletlenséggel nyilatkozott a királyról. A bíróság a felségértésű cipészet rövid tárgyalás után egy havi és 24 napi fogságra ítélte el.

TÁVIRATOK.

Megmérgezett emberek.

Arad, aug. 1.

(Saj. tud.) Aradmedgyes községben egy gazdának megbetegedett egy tehene. Az állatorvos megengedte a tehén levágását. A húst kimérték. Az eladott hústól eddig sokan megbetegedtek, egy ember pedig meghalt. A körorvos megállapította, hogy a tehén léptenében szenvedett. A vizsgálat folyik.

Kirabolt vasuti pénztár.

Karánsebes, aug. 1.

(Saját tudósítónktól.) Az éjjel ismeretlen tettesek behatoltak a vasuti pénztár épületébe, honnan a pénzszekekrényt kihozták és abból 30000 koronát elraboltak. A rablók az erdőn törték fel a pénzszekekrényt. A vizsgálat megállapította, hogy a rablók hatan voltak.

Vasuti karambol.

Miskolc, aug. 1.

(Saját tudósítónktól.) Losonc közelében ma a 330 számú személyvonat összeütött a 350. számú tehervonattal. A személyvonat utasai észrevették a veszedelmet és még idejében legrájták a vonatról. A vasut személyzetéből 3-an megsebesültek.

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Budapest

A gabonaüzletén tegnap kisaé élénkebb volt a hangulat. Bácskai rossz hírekre a buza határidő árfolyama 5 fillérel emelkedett. Kész áru változatlan.

Határidők zárlata:

Áprilisi buza 1913.	— — —	11.78
Októberi buza	— — —	11.46
Októberi rozs	— — —	9.31
Októberi zab	— — —	9.37
Aug. tengeri	— — —	8.80
Szept. tengeri	— — —	8.85
Májusi tengeri (1913)	— — —	7.40

Nagyváradon.

O. árúban kevés üzlet fordul elő. A malomok miután nagy liszt készlettel rendelkeznek, nem szívesen vásárolnak. Új árúban viszont az eladók tartózkodók. Az árfolyamok többékevésbé javultak.

Árak:

Buza	— — —	11.38—11.38
Rozs	— — —	9.30—9.31
Árpa	— — —	10.—10.20
Zab	— — —	9.37—9.38
Tengeri	— — —	7.60—7.61

Budapesti értéktőzede.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— — —	853.—
Osztrák hitelrészvény	— — —	652.50
Jelzálogbank	— — —	463.50
Leszámitoló és pénzváltó	— — —	558.50
Városi vasút	— — —	412.—
Közüti vasút	— — —	765.50

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	7 49	9 50	2 19	4 39	8 10
V.-Velece >	7 59	10 00	2 29	4 49	8 20
Rontó >	8 16	10 16	2 46	5 06	8 44
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 51	5 11	8 49

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 29	7 11	9 29
Rontó >	9 04	11 04	3 34	7 16	9 34
V.-Velece >	9 17	11 19	3 47	7 31	9 47
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 57	7 41	9 57

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 01	2 30	4 50	8 81
V.-Velece >	8 10	10 10	2 40	5 00	8 41
Rontó >	8 26	10 26	2 56	5 16	8 56
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	3 03	5 23	9 03

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő ind.	8 40	10 39	3 10	6 50	9 10
Rontó >	8 47	10 46	3 17	7 08	9 17
V.-Velece >	9 00	10 59	3 30	7 20	9 30
Nagyvárad érk.	9 10	11 09	3 40	7 30	9 40

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

Telefon 10-87.

Telefon 10-87.

A LEGMODERNEBB BÚTOROKAT

készíti

Kovács Zsigmond

m ű a s z t a l o s
Szacsvey-u. 70. sz.
Géperőre berendezve.

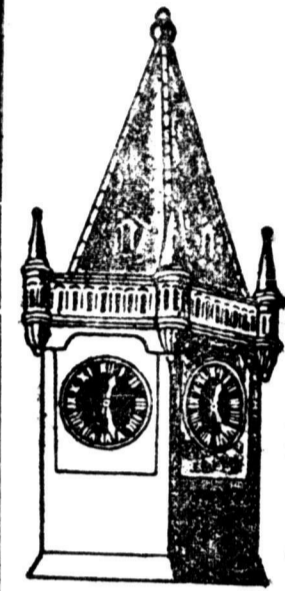
Telefon vagy levelezőlap hívásra azonnal megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

Sarkady és Szánthó

TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 héttal egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyórát „szegecs” és „szabadlengésű” járattal, réz kerekkel. Olcsó árak. TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS. Villanyerő berendezés. Arjegyzék kívánatra. Saját ház.

Kincset ér

a TORDY-féle

Hollandi 3 király tea, mivel nemcsak hashajtó, hanem egyúttal étvágyjavító, gyomortisztító, emésztést elősegítő, bélműködést szabályozó, nemkülönben a legmakaacsabb gyomor bajon is segít. Csomagja (kbl. 10—12-szeri használatra) 30 fillér.

Minden gyógyszertárban kapható.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok.

í v l á m p á k

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Tisztelettel értesitem a n. é. vevő közönséget, hogy a **Teszler Simon posztó kereskedőt** kiegyeztettem, a **csődtömeget átvettem és azt rendkívüli leszállított árban kiárusítom.** A csődtömeg a következőket tartalmazza: lüszter-, angol-, scott- és honi divatszöveteket. Fekete- és kék kamgárnokat, női costum divatkelméket, mellényeket, schiffonokat, bélésarukat, **szabókellékeket** és mindezen árukat **gyári áron alul kiárusítom** u. m.:

egy teljes öltönynek való 3 mtr. már	K 02:40
« « « « jobb minős. div. 3 mtr.	K 06:60
« « « « finomabb « « 3 «	K 12:—
« « « « angol divat 3 «	K 19:—
« « « « legfinomabb « 3 «	K 28:—

a fekete- és kék kamgárnokat ugyan ilyen gyári áron alul

jóval olcsóbban lesznek kiárusítva. Egyben ajánlom a n. é. vevőközönségnek az összes raktáromban levő szövetekhez a hozzávalókat, azaz a szabókellékeket a legfinomabb kivitelben, a legolcsóbb árban, u. m.:

egy már nagyon jó hozzávaló	K 4:50
« finomabb «	K 5:50
« egész finomabb «	K 7:—
fekete szalonhoz legfin. «	K 8:—

Minthogy az üzlethelyiséget november 1-én át kell adnom, tisztelettel kérem a n. é. közönséget mielőbb egy próba bevásárlással megtisztelni. Teljes tisztelettel

Schwarz Kálmán és Teszler Simon

Zöldfa-utca 21. sz.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Csengeri-utca 21-ik szám alatt saját házamban, egy a mai korak mindenképen megfelelő

= épület és =

műbutor asztalos

műhelyt létesítettem. Elfogadok: előszoba és konyha felszereléseket minden kivitelben, továbbá templom, iskola, gyógyszertár és kávéház berendezéseket kellő jártassággal. Rajzzal és költségvetésekkel ugy helyben, mint vidékre készséggel szolgállok. — Tömeges rendeléseket kérve vagyok kiváló tisztelettel

Gaál József

mű-asztalos, Nagyvárad.

TELEFON 11-52.

TELEFON 11-52.

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtokvásárlási, eladási és erdő becslési irodája

RAKÓCZI-UT 10. SZAM.

Helybeli és vidéki telefonszám 725.

A Bihar megyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad tőzárébetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleglet nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra.

8 GRAND PRIX

Kőbányai Polgári Sörfőző R.-T. N.-Várad és biharmegyei főraktára **KOLLINER D. és FIA**

CÉGNÉL PÁVEL-UTCA 26. SZ.

Telefon 75.

Telefon 75.

Világos **Király** sörünket valamint SZENT ISTVÁN védjegyű **duplamaláta**

sörünket, melyet a leghírnevesebb orvostanárok mint kiváló gyógyított ajánlanak.

Oltott mész

Bükkfa parkett, cementáru, cserép, fedéllemez, gipsz, nád, csatornázás, aszfaltozás stb.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1.

Telefon 969.

FÉLIX-FÜRDŐ

nyári és téli gyógyhely. Európa leggazdagabb kénes hévíz forrása. Víz hőfoka 49° C. 17 millió liter víz mennyiség.

Csusz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen. 1909-ben 9200 beteg hagyta el gyógyultan, javultan a páratlanul hatásos fürdő gyógyforrásait. **Penzió rendszer október 1-től május hó 1-ig.** Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba világítás, egyszeri fürdés a Ferencz-fürdőbe pócró-csozással hetenként 56 koronába kerül.

A Viktor szálló folyosója össze van kötve a fürdőkkel. A folyosókon lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben meghülés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Posta, távirat, interurbán telefon, állandó gyógyszertár a fürdő telepen. Prospektust küld az **igazgatóság.**

PÜSPÖK-FÜRDŐ.

Állandóan tiszta vizü uszoda. Elsőrendü magyar konyha, valódi hegyi borok. Naponta frissen csapolt elsőrendü kőbányai „Polgári sör“. A vendégeket Dankó Kálmán szegedi zenekara szórakoztatja. Mérsékelt áru kényelmes szobák. Minél számosabb látogatást kér:

DANCS ISTVÁN
bérló.

JÉGSZEKRÉNYEK, FAGYLALT-GÉPEK, PERMETEZŐK

legnagyobb
választékban

Telefon 390.

TARSOLY és RISZTÓ

Nagyvárad, Rákóci-ut.

különlegességek
vaskereskedésében

Telefon 390.

„STANDARD“ TÁRSASÁG VEGYÉSZETI GYÁR
BUDAPEST, IV. MAGYAR-UTCZA 44. SZ.

Poloska, moly és egyéb féregirtást egy évi jótállással vállalunk vidéken is.

Poloska és egyéb féreg irtáshoz ajánljuk szabadalmazott gázfejlesztő anyagunkat, melynek egyszerű alkalmazásával a poloskától végleg megszabadulhat,

1 szobára elegendő anyag 5 koronába kerül.

Feltétlen biztos hatású sváb és ruszni irtószer kilója 4 korona.

Légyirtó folyadék és por kilója 4 korona.

Patkány és egérirtáshoz ajánljuk patkány és egér-tífusz-bacilust. A 20. század legmegbízhatóbb patkány és egérirtó szere, csak patkányt és egeret öl meg, emberre vagy állatra nem veszedelmes, tehát mindenütt elhelyezhető. A patkány és egér-tífusz bacilus árai:

1 kis adag 2-300 patkány kiirtására 6 K

1 nagy „ 3-600 „ „ 12 K